

Yttrande från Regionkommittén om:

- ”Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet — Att förebygga brottslighet i Europeiska unionen — Synpunkter på gemensamma riktlinjer och förslag om finansiellt stöd från gemenskapen”, och
- ”Förslag till rådets beslut om inrättande av ett program för stimulans, utbyte, utbildning och samarbete på det brottsförebyggande området (Hippokrates)”

(2001/C 357/16)

BAKGRUND

”Meddelande från kommissionen till rådet och Europaparlamentet — Att förebygga brottslighet i Europeiska unionen — Synpunkter på gemensamma riktlinjer och förslag om finansiellt stöd från gemenskapen” och ”Förslag till rådets beslut om inrättande av ett program för stimulans, utbyte, utbildning och samarbete på det brottsförebyggande området (Hippokrates)” [KOM(2000) 786 slutlig-2000/0304 CNS].

Kommissionens beslut av den 29 november 2000 att i enlighet med artikel 265 första stycket i EG-fördraget höra Regionkommittén i ärendet.

Presidiets beslut av den 3 april 2001 att ge utskott — fysisk planering, stadsfrågor, energi, miljö — i uppdrag att utarbeta yttrandet.

Regionkommitténs yttrande om ”Brottslighet och säkerhet i städerna” (CdR 294/1999 fin) ⁽¹⁾.

Det utkast till yttrande (CdR 100/2001 rév.) som utskott 4 antog den 3 maj 2001 (föredragande: Catharina Tarras-Wahlberg, S-PSE).

Mot bakgrund av ovanstående antog Regionkommittén vid sin 39:e plenarsession den 13–14 juni 2001 (sammanträdet den 13 juni) enhälligt följande yttrande.

1. Regionkommitténs kommentarer till meddelandet

1.1. Det finns ett ökande engagemang i Europa när det gäller medborgarnas säkerhet och trygghet. Många av unionens regioner och kommuner har under lång tid ställts inför problem med brottslighet som riktar sig mot medborgarna och deras egendom, näringslivet eller den offentliga sektorn.

1.2. Regionkommittén välkomnar ”vitboksdelen”, som behandlar möjliga sätt att utveckla en strategi för att förebygga brott samt inrättandet av programmet Hippokrates på det brottsförebyggande området.

1.3. Regionkommittén anser att mycket av det brottsförebyggande arbetet i unionen skall ske och också sker på lokal

nivå. Människor har rätt till en trygghet i sin vardag vilket är en viktig del av livskvaliteten.

1.4. Regionkommittén delar kommissionens uppfattning att medlemsstaternas politik skulle kunna tillföras ett verkligt mervärde genom en insats från Europeiska unionen.

1.5. Regionkommittén vill understryka vikten av att unionen i sitt brottsförebyggande agerande inte bryter mot de grundläggande principerna om allmänna fri- och rättigheter. En ökad kontroll, i en strävan att förhindra ännu ej begångna handlingar, får t. ex. inte innebära för medborgarna orimligt besvärande säkerhetsarrangemang varken på nationell, regional eller lokal nivå. Regionkommittén instämmer i att sådana konsekvenser särskilt bör uppmärksammas och förhindras.

1.6. På grund av den brådskande hanteringen av ärendet begränsar Regionkommittén detta yttrande till att beröra vardagsbrottsligheten och inte den organiserade och/eller gränsöverskridande brottsligheten.

⁽¹⁾ EGT C 57, 29.2.2000, s. 90.

2. Regionkommitténs rekommendationer för att förebygga brottslighet i Europeiska unionen

Definitioner — begreppet brottslighet

2.1. Regionkommittén ställer sig positiv till den definition av brottslighet och nära relaterade problem kommissionen presenterar och som innefattar olagliga handlingar och annat avvikande beteende, begångna av individer eller spontana sammanslutningar av personer. För att göra indelningen mer tydlig vill Regionkommittén dock föreslå nedanstående förändringar:

- allvarlig brottslighet, som ofta riktar sig mot person, d. v. s. handlingar som utgör brott enligt ländernas straffrättsliga lagstiftning (t. ex. dråp, våldtäkt, viss otillåten handel),
- vanligt förekommande lagöverträdelser, som kan betraktas som mindre allvarliga, men som också utgör brott enligt ländernas straffrättsliga lagstiftning (t. ex. stöld, häleri, misshandel, bedrägeri eller svindel),
- s. k. vardagsvåld, som tenderar att uppträda på nya arenor i de mest skilda miljöer (t. ex. skolor, idrottsarenor, allmän plats, bostadsområden...),
- andra asociala beteenden, som kan ses som uttryck för bristande medborgaranda, men som inte nödvändigtvis manifesteras i straffbara handlingar, kan sammantagna skapa ett klimat av spänning och osäkerhet.

2.2. Regionkommittén menar att denna ovan definierade brottslighet i närmiljön i hög grad påverkar den upplevda tryggheten. Denna typ av brottslighet är också grogrund för och rekryteringsbas till organiserad och gränsöverskridande brottslighet. Det är av stor vikt att unionens medlemsstater vidtar åtgärder för att förebygga och förhindra denna brottslighet.

2.3. Med ett mindre tillägg instämmer Regionkommittén också i den av kommissionen framlagda definitionen på förebyggande av brottslighet enligt nedan:

”Förebyggande av brott omfattar all verksamhet som bidrar till att hejda eller minska brottsligheten som samhällsföreteelse, kvantitativt likaväl som kvalitativt, antingen genom åtgärder för stadigvarande och strukturerat samarbete eller genom tillfälliga initiativ. Det är härvid viktigt att identifiera de förhållanden och verksamheter som har förmåga att påverka såväl de mer omedelbara som avlägsna orsakerna till brott. Därför är det många aktörer som kan spela en förebyggande roll: lokala folkvalda, brottsbekämpande

myndigheter och rättsväsendets olika myndigheter, sociala myndigheter, utbildningssystemet, föreningsaktörer i vid mening, näringsliv, banker och privat sektor, forskare och vetenskapsmän liksom den breda allmänheten, via medierna.”

Denna definition stämmer överens med vad Regionkommittén tidigare anfört.

Rangordning av och strategi för brottsförebyggande åtgärder

2.4. Regionkommittén instämmer i att den brottsförebyggande strategin skall syfta till att skydda såväl medborgaren som samhället och ställer sig positiv till de mål som Europeiska unionen föreslås ställa upp.

2.5. Regionkommittén anser att den föreslagna rangordningen när det gäller den allmänna brottsligheten, där åtgärder till att börja med inriktas mot kriminalitet i städer samt ungdoms- och narkotikabrottslighet, är riktig. Särskild hänsyn i det fortsatta arbetet gällande rangordning bör tas till Regionkommitténs synpunkter då det gäller framtida beslut som avser lokala och regionala myndigheters ansvar inom det brottsförebyggande området.

2.6. Regionkommittén håller med om att det är viktigt att den brottsförebyggande strategin koncentreras på kunskapsuppbyggnad, partnerskap och är ämnesövergripande.

2.7. Genom en ökad och målmedveten satsning på kunskapsuppbyggnad kan unionens medlemsländer förbättra förståelsen av brottslighetens yttringar och orsaker, samt upptäcka nya brottstendenser. Genom en intensifierad uppföljning och utvärdering av brottsförebyggande verksamheter kan ett tillförlitligt och meningsfullt utbyte av erfarenheter och metoder komma till stånd inom unionen.

2.8. Ett effektivt förebyggande arbete förutsätter att de aktörer som kan påverka såväl de mer direkta som indirekta orsakerna till brottslighet kan identifieras och mobiliseras. Åtgärder mot brottslighet innebär därför som regel att ett samarbete mot brott kommer till stånd. Modeller för sådant förebyggande partnerskapsarbete och nätverksbyggande kan utvecklas på alla nivåer: europeisk, nationell såväl som regional och lokal. Regionkommittén har tidigare uttalat att det är av vikt att ha en tonvikt på såväl medvetande om begreppet brottsförebyggande som på informationsutbyte, lanserandet av satsningar och på deras uppföljning, inbegripet spridande av deras resultat.

2.9. En heltäckande brottspreventionsstrategi förutsätter en ämnesövergripande syn som främjar användningen av kompletterande metoder för att utveckla såväl brottstillfällereducerande tekniker som sociala förebyggande åtgärder.

Instrument för att utveckla brottsförebyggande arbete i Europa

2.10. Regionkommittén välkomnar det fokus som läggs på olika politikområden att samverka för brottsförebyggande åtgärder. Detta gäller framför allt de politikområden som påverkar invånarnas trygghet, t. ex. socialpolitik, stadspolitik, regionalpolitik, forskningspolitik. Andra viktiga politikområden är informationssamhället, politiken gentemot tredje land samt miljöpolitik. Engagerande av kandidatländerna i brottsförebyggande arbete inför deras anslutning till unionen är av stor vikt.

2.11. Regionkommittén anser att bättre sammankoppling mellan programmet mot social utslagning med den brottsförebyggande strategin är en nödvändig åtgärd. Likaså tillstyrker kommittén att förebyggande av narkotikamissbruk förs in i den nya sociala dagordningen med tonvikt på högre levnadsstandard. Dessa åtgärder likaväl som en social, ekonomisk och kulturell integrering av invandrare i kampen mot rasism och främlingsfientlighet är en god brottsförebyggande strategi i europeisk såväl som nationell, regional och lokal socialpolitik.

2.12. Regionkommittén understryker åter stadsdimensionens betydelse och att det är av vikt att tonvikt läggs på brottslighet som ett resultat av olämplig stadsplanering. Regionkommittén instämmer i att otrygghet och/eller brottslighet bör vara en av indikatorerna i de stadsrevisioner som regelbundet skall utföras i unionens stora städer.

2.13. En strategi för brottsförebyggande arbete nära invånarna kräver ingående kunskap och analys av känslan av otrygghet och hur den sprids. Opinionsundersökningar är i detta avseende en viktig informationskälla. Regionkommittén understryker ännu en gång att media har en stor betydelse i detta sammanhang. Medias rapportering kan påverka den upplevda tryggheten på ett sätt så att den inte motsvarar den faktiska säkerhetsrisken.

2.14. Regionkommittén betonar vikten av att utbyte och spridande av bästa praxis förutsätter en utvärdering av dessa enligt gemensamma kriterier för att bestämma om de kan leda till efterföljd eller göras allmänna.

2.15. Ett effektivt brottsförebyggande agerande i unionen kräver omfattande mobilisering av många sektorer i samhället, där ett partnerskap utvecklas mellan nationella, lokala och regionala offentliga myndigheter, icke-statliga organisationer, den privata sektorn och medborgarna, som alla kan räknas till

samhällets brottsförebyggandets aktörer. Regionkommittén välkomnar Frankrikes och Sveriges initiativ om att inrätta ett europeiskt nätverk för brottsförebyggande med särskild inriktning på stads-, ungdoms- och narkotikabrottslighet⁽¹⁾.

2.16. Regionkommittén instämmer i att en Internetplats för brottsförebyggande kan behöva inrättas. En sådan plats ger lättare tillgång till politik och praxis på EU-nivå och i medlemsstaterna samt medger informationsutbyte i samband med överläggningarna inom nätverken för brottsförebyggande på europeisk nivå. I detta sammanhang vill Regionkommittén också framhålla att mycket brottsförebyggande arbete genomförs inom unionen på regional och lokal nivå, och möjligheten att även länka sådant arbete⁽²⁾ till Internetplatsen bör tas i beaktande. Regionkommittén vill dock anföra att man inte skall överskatta betydelsen av en sådan Internetplats.

Hippokrates

2.17. Regionkommittén välkomnar ett finansieringsinstrument och anser i likhet med kommissionen att detta skulle tillföra ett mervärde till medlemsstaternas agerande på det brottsförebyggande området.

2.18. Regionkommittén tillstyrker de åtgärder som skall omfattas av programmet, nämligen: fortbildning, utbyten och praktiktjänstgöring, studier och forskning, möten och seminarier samt spridning av resultat som uppnåtts inom ramen för programmet.

2.19. Regionkommittén anser också att det är av vikt att kandidatländerna bereds möjlighet att delta i projekt som finansieras genom Hippokratesprogrammet, för att förbereda sin anslutning.

2.20. Regionkommittén menar att det är positivt att programmet är uppbyggt enligt samma principer som andra finansieringsprogram på det rättsliga och inrikes området. Vad gäller kriterier för erhållande av medel från finansieringsprogrammet (inom unionen) finns det skäl att ta del av de erfarenheter som finns från det europeiska brottsförebyggande priset, ECPA (European Crime Prevention Awards) i vilket f. n. sex av unionens medlemsstater deltar. Pristävlingen syftar till att stimulera utvecklingen av åtgärder mot just s. k. vardagsbrottslighet.

⁽¹⁾ Europeiska unionens råd 13464/00 DG H III.

⁽²⁾ Som t.ex. arbetet att reducera brott och rädsla för brott genom stadsplanering, arkitektur, skötsel och underhåll av städer genom Crime Prevention Through Environmental Design — CPTED genom European Designing Out Crime Association med egen hemsida: www.e-doca.net och International CPTED Association med hemsidan www.CPTED.net.

2.21. Regionkommitténs uppfattning är att den föreslagna avsatta summan 2 miljoner euro är låg. Programmet föreslås vara ett "pilotprogram" d. v. s. tidsbegränsat att gälla under två år från första januari 2001 till och med sista december 2002 för att överensstämma med övriga program som förvaltas av kommissionen. Regionkommittén ifrågasätter om detta program i inledningsskedet verkligen kommer att innebära att det sammanlagda stödet till brottsförebyggande projekt ökar. Inrättandet av Hippokrates kan leda till att möjligheten att söka stöd från andra program för brottsförebyggande projekt stängs och dessutom är den anslagna summan låg. Av dessa skäl menar Regionkommittén att programmet inte nödvändigtvis utgör en förstärkning under de två första åren.

2.22. Regionkommittén vill understryka att det är synnerligen viktigt att åtgärder som rör annan brottslighet än den organiserade får en framskjuten plats. Det finns en stor risk att s. k. vardagsbrottslighet annars hamnar i skymundan.

2.23. Regionkommittén välkomnar och stödjer tillkomsten av programmet Hippokrates och utgår från att den summa som avsätts för programmet kommer att höjas efter den inledande perioden.

Slutsatser

2.24. Regionkommittén välkomnar de definitioner för brottslighet och förebyggande av brottslighet som läggs fram i dokumentet. Det är viktigt att begreppen definieras och används likartat på nationell, regional och lokal nivå i hela unionen.

2.25. Regionkommittén understryker att subsidiaritetsprincipen måste beaktas i genomförandet av strategin för brottsförebyggande åtgärder.

2.26. Regionkommittén ställer sig bakom de mål som lagts fram och även den inriktning som föreslås med en rangordning av åtgärder som till att börja med inriktas mot kriminalitet i städer, samt ungdoms- och narkotikabrottslighet.

2.27. Regionkommittén vill framhålla att en europeisk strategi för brottsförebyggande arbete måste bygga på en helhetssyn och främja användningen av såväl situationella som sociala åtgärder.

2.28. Regionkommittén välkomnar det fokus som läggs på samverkan mellan olika politikområden.

2.29. Regionkommittén är mycket positiv till inrättandet av det europeiska nätverket för brottsförebyggande.

2.30. Regionkommittén stödjer förslaget om ett eventuellt inrättande av en Internetplats för brottsförebyggande.

2.31. Regionkommittén välkomnar och stöder inrättandet av Hippokratesprogrammet och utgår från att åtgärder som rör annan brottslighet än organiserad får en framskjuten plats.

2.32. Regionkommittén utgår från att den summa som avsätts för programmet kommer att höjas efter den inledande perioden.

2.33. Regionkommittén vill understryka vikten av att finansieringsprogrammet också kan komma kandidatländerna till godo.

Bryssel den 13 juni 2001.

Regionkommitténs

ordförande

Jos CHABERT